

"Metafore i složenice u suvremenom talijanskom jeziku"

Slaganje je veoma plodan način tvorbe u suvremenom talijanskom jeziku. Izlaganje se bavi problemom opisa novih riječi koje nastaju, na izraznoj razini, od dviju ili više osnova, a na sadržajnoj, postupkom prenošenja značenja postojećih riječi na neologizme. Glavni je cilj izlaganja određivanje spoznajno-pojmovne vrijednosti složenica tvorenih metaforizacijom. Budući da se u rječniku najviše ogleda izvanjezična stvarnost, tj. društveni, kulturni i tehnološki razvoj jedne jezične zajednice, semantička analiza složenica doprinosi jezičnoj kompetenciji općenito te sposobnosti leksičkog razumijevanja i uporabe prenesenog značenja novih riječi. Teorijski okvir izlaganja čini kognitivna lingvistika prema kojoj govornici jednog jezika posjeduju imaginativne sposobnosti (metafora, metonimija; *conceptual blending*) pomoću kojih oblikuju značenja (simboličke veze između izrazne i značenjske razine). Ljudska misaona aktivnost je bitno metaforičke naravi, stoga metafora (i druge stilske figure) nema prvenstveno stilsku vrijednost već predstavlja osnovu za konceptualnu tvorbu. Veza između jezika i mišljenja uspostavlja se značenjem, a ona prenesena posebno su složena i inovativna i sa stajališta primatelja poruke. To podrazumijeva da je metafora kreativno-kognitivni mehanizam koji stvara i otkriva nove veze među pojmovima koje prije nisu postojale. U prikazu ćemo se najvećim dijelom pozabaviti tom obavjesno-spoznajnom vrijednošću složenica u suvremenom talijanskom jeziku. Složenice koje ćemo istraživati tvorene su od dviju osnova: *imenica + imenica* (*treno civetta*, dosl. 'vlak sova'); *glagol + imenica* (*mangiaministri*, dosl. 'ministrožder'); *imenica + pridjev* (*toga azzurra*, dosl. 'plava toga'). U izlaganju ćemo se osvrnuti i na složenice tvorene metaforizacijom u hrvatskom jeziku.